

Proiect HURO/0901/128/1.3.4
BIOTOWNS

REZUMAT STUDII BIODIVERSITATE

Materialul de față este parte componentă a contractului pentru realizarea de studii de biodiversitate în cadrul proiectului BIOTOWNS, al cărui beneficiar este Primăria Timișoara, în parteneriat cu Primăria Orașului Szeged din Ungaria. Proiectul are ca scop identificarea și inventarierea biodiversității, cu precădere a speciilor indigene, în vederea elaborării Planului strategic privind conservarea și protejarea biodiversității Municipiului Timișoara. Proiectul BIOTOWNS are caracter transfrontalier și urmărește identificarea problemelor privind conservarea biodiversității celor două orașe partenere, Timișoara și Szeged, precum și dezvoltarea și aplicarea unor măsuri similare pentru conservarea speciilor cele mai reprezentative sau rare din fauna și flora locală.

În cadrul contractului de evaluare a biodiversității sunt abordate toate grupele de vertebrate, nevertebrate și floră prezente pe teritoriul Municipiului Timișoara, fiind discutate mai detaliat doar speciile cele mai interesante identificate în acest studiu.

Studiul a fost realizat în 15 perimetre diferite, care au cuprins biotopuri și habitate variate, care să cuprindă o varietate cât mai largă de specii, specii native, specii protejate, specii mai rare, cu importanță deosebită pentru conservarea biodiversității, precum și specii alergene, specii invazive, cu impact asupra sănătății umane și sănătății ecosistemelor. De asemenea, prin evaluarea biodiversității perimetrelor luate în studiu s-a urmărit fundamentarea unor propuneri de instituire a unor coridoare ecologice în Municipiul Timișoara, prin realizarea cărora să se permită deplasarea și instalarea unei varietăți largi de specii, în cât mai multe spații verzi.

Cele 15 perimetre au fost descrise individual din punctul de vedere al condițiilor de habitat, condițiilor de mediu, precum și în ceea ce privește impactul antropic în zona respectivă. A fost evaluat statutul de conservare al diverselor grupuri taxonomice identificate pe teritoriile studiate și au fost elaborate propuneri atât pentru îmbunătățirea condițiilor generale de biotop, habitat, cât și specific pentru grupurile taxonomice identificate.

Descrierea perimetrelor studiate:

1. Parcul Botanic

Parcul Botanic este situat în inima Timișoarei, având o suprafață de cca. 8,1ha. Acesta are o funcție preponderent didactică și recreativă, prin numărul mare de specii exotice cultivate aici, dar i se atribuie și funcție educativă și recreativă.

Parcul cuprinde spații amenajate sub forma unor arborete, cu puține specii de subarboret, precum și cu pajiști și straturi de flori.

Zonele înierbate, pajiștile, sunt îngrijite de-a lungul întregului an, vegetația fiind cosită frecvent. Doar în imediata preajmă a tufărișurilor vegetația nu este cosită cu aceeași intensitate și se instalează buruienișuri cu o talie mai mare. Regimul hidric al zonelor înierbate este asigurat de precipitații, cu un aport neregulat și puțin semnificativ al administrației parcului prin irigare. Zonele irigate sunt în principal cele situate în vecinătatea straturilor cu flori. Pajiștea are un caracter mai umed la punctele de cuplare a sistemelor de irigare la rețeaua de apă a orașului, puncte în care se formează chiar mici bălți temporare, parțial sau complet acoperite de vegetație.

Straturile cu flori sunt supuse permanent intervenției îngrijitorilor grădinari, pentru a asigura condiții optime speciilor floricole cultivate aici. Terenul este săpat și plivit permanent, având un aspect foarte îngrijit, limitând astfel apariția speciilor de buruieni. Aceste terenuri sunt de asemenea irigate frecvent, pentru a asigura un regim hidric prielnic speciilor ornamentale.

În parcul botanic sunt prezente mai puține tufărișuri, realizate atât din specii exotice, ornamentale, cât și din specii indigene, păstrate în principal în subarboret. Aceste tufărișuri asigură totuși micro-habitat prielnic atât pentru instalarea speciilor de buruieni sau a altor specii native de plante, cât și adăposturi pentru specii de păsări, în special paseriforme, reptile și insecte.

2. Parcul Catedralei

Parcul Catedralei are o suprafață de cca. 3,7ha, fiind situat pe malul Begăi, în centrul Municipiului Timișoara. Parcul înconjoară Catedrala Ortodoxă, desfășurându-se în cea mai mare parte a sa între catedrală și malul Begăi. Are o formă relativ triunghiulară, într-unul dintre colțuri situându-se catedrala, iar celelalte două colțuri prelungindu-se cu Podul Maria și respectiv Podul Mihai Viteazul. Două dintre laturile parcului sunt mărginite de bulevarde importante care conduc traficul auto spre centrul orașului, iar a treia latură este delimitată de malul Canalului Bega.

Parcul este ocupat aproape în întregime de arbori, cu un coronament relativ compact. Se remarcă prezența unor exemplare impresionante de platan – *Platanus acerifolia*, plop negru – *Populus nigra* și a unor exemplare de tisă – *Taxus baccata* sau lariță – *Larix decidua*. Subarboretul este slab reprezentat. Vegetația ierbacee este relativ săracă, datorită pe de o parte coronamentului bogat și pe de altă parte datorită cantității excesive de excremente provenite de la populația numeroasă de ciori – *Corvus frugilegus*, și porumbei – *Columba livia domestica*, care folosesc constant coronamentul arborilor din acest parc. Vegetația ierboasă este întreținută sub formă de gazon.

Datorită locației neprielnice, cu bariere fizice importante pentru deplasarea speciilor terestre, corelat cu un habitat puțin ofertant, au fost identificați și puțini reprezentanți din grupuri taxonomice puțin variate.

3. Parcul Civic

Parcul Civic este înconjurat de clădiri aparținând centrului vechi al orașului, în partea de nord și vest și de o zonă rezidențială îmbinată cu spații administrative în est și sud.

Parcul este acoperit în cea mai mare parte a sa cu arbori, cu tufărișuri slab reprezentate, și vegetație ierboasă bine întreținută sub formă de gazon. Pajiștile, sub formă de gazon, ocupă spațiile libere păstrate între arbori. În câteva zone, mai ales în cele două parcele mai mici ale parcului, arborii formează un coronament compact, umbros. Există câteva tufărișuri, cu extindere redusă, care păstrează la baza lor o vegetație puțin mai bogată și mai înaltă, cu prezența a câtorva specii de buruieni.

Vegetația ierboasă este întreținută permanent, prin cosiri repetate. Se asigură și irigarea periodică a suprafețelor.

Pe teritoriul parcului au fost observate numeroase capcane cu atrape rodenticide, care pot determina otrăvirea amfibienilor, reptilelor, păsărilor și a altor specii care se deplasează în preajma lor, mai ales în perioadele umede.

Un factor cu impact negativ puternic este reprezentat de izolarea parcului de alte zone verzi, în special datorită traficului auto ridicat.

4. Parcul Lidia

Parcul Lidia este mai puțin bine întreținut peisagistic decât parcurile discutate anterior. În acest parc au fost observate suprafețe ocupate de vegetație arboricolă, tufărișuri și pajiști. Coronamentul arborilor ocupă aproximativ jumătate din suprafața parcului, restul fiind ocupat de vegetația ierboasă.

Deși parcul nu are alte spații verzi în preajmă, prezența grădinilor de pe lângă casele din imediata vecinătate îi conferă conectivitate cu spațiul extraurban.

Vegetația ierboasă este îngrijită, însă nu atât de frecvent și nici nu este irigată, regimul hidric fiind asigurat de precipitații.

Amenințările pentru conservarea speciilor sunt reprezentate tocmai de lipsa unui rezervor acvatic, unei bălți, care să asigure existența unui factor umiditate corespunzător, precum și de reducerea factorului trofic și a condițiilor de habitat necesare acestora, vegetație ierboasă cvasinaturală și tufărișuri.

5. Parcul Poporului

Parcul Poporului este situat aproape de centrul Timișoarei, pe malul Canalului Bega. Ocupă o suprafață de cca. 3,85ha.

Pe suprafața parcului se regăsesc specii de arbori indigeni, cu câteva exemplare de stejar de luncă secular, chiparos, frasin și alte specii indigene și exotice. Etajul subarboretului este slab reprezentat. Coronamentul arborilor acopera circa 60% din suprafața parcului, restul fiind pajiste sub formă de gazon. Chiar și sub coronamentul arborilor stratul vegetal ierbos este bine încheșat, însă este întreținut sub forma de gazon, cu cosiri frecvente.

Toată suprafața parcului este irigată abundant prin sisteme automate, asigurând un regim hidric favorabil.

Cu toate că factorul hidric are o calitate bună în acest parc, totuși au fost identificate puține specii pe suprafața sa. Această situație se datorează cel mai probabil limitărilor produse de lipsa altor doi factori, habitat prielnic de viață și reproducere și hrana. Îngrijirea permanentă a gazonul determină reducerea substanțială a ambilor factori amintiți mai sus. Insectele nu pot să se dezvolte în gazonul întreținut permanent și prin urmare speciile insectivore nu pot găsi hrană corespunzătoare. De asemenea, întreținerea gazonului determină reducerea suprafețelor utilizate pentru adăposturi, refugiu, hrănire etc.

6. Malurile Canalului Bega, inclusiv Canalul Bega

Suprafața evaluată în interiorul orașului a cananului Bega este de cca. 84,66ha, fiind desfășurată pe o lungime de cca. 12,76km. Suprafața evaluată este cuprinsă în interiorul digurilor care o mărginesc, până pe coama digurilor, atât de o parte cât și de cealaltă a cursului de apă.

Deși reprezintă un curs natural de apă, după cum îi spune și numele, astăzi cursul de apă din intravilanul Timișoarei are caracteristicile unui canal, debitul apei fiind controlat printr-un baraj, malurile fiind stabilizate prin dale de ciment și fundul apei în mare parte acoperit cu pietre.

Din punctul de vedere a caracteristicilor sale ecologice și al suitabilityății sale pentru speciile din diverse grupuri taxonomice, sectorul canalului Bega cuprins în intravilanul Municipiului Timișoara a fost împărțit în 3 segmente studiate și evaluate independent.

7. Balta Lacului

Balta lacului reprezintă perimetrul cel mai mic studiat în cadrul proiectului BIOTOWNS – Timișoara, cu o suprafață de numai 0,45ha. Este situat în zona de sud-vest a orașului, în mijlocul unui cartier de case. În mijlocul bălții se află o peninsulă, pe care este construit un bar cu terasă.

Balta are luciul de apă acoperit în procent de cca. două treimi cu stuf și alte plante acvatică. Pe marginea bălții, pe circa jumătate din perimetrul acesteia, se regăsesc arbori, sălcii, salcâmi, glădiță. Masa apei este ocupată de specii de plante submerse, *Ceratophyllum* sp.

8. Trup Pădurea Verde – Parc Zoo

Acest perimetru reprezintă cea a doua suprafață studiată ca mărime în cadrul proiectului BIOTOWNS – Timișoara, de cca. 64,55 ha. Este ocupată în cea mai mare parte de suprafețe aparținând la trei parcele din cadrul Pădurii Verzi, administrate conform regimului silvic. Restul suprafeței este ocupată de Grădina Zoologică Timișoara, constituită din împrejurimi, arborete cu tufărișuri, alei, bazine cu apă. Suprafețele sunt acoperite cu arboret de amestec, în cea mai mare parte caracteristice zonei de câmpie, în special luncilor. Prezența unor specii este influențată și de faptul că zona este traversată de Canalul Behela, astfel încât putem întâlni specii cu cerințe mai ridicate față de factorul hidric.

Pădurea Verde este situată în partea de vest – nord-vest a orașului Timișoara, și deși este considerată o pădure cu rol de agrement, ea este administrată în regim silvic. Sunt prezente numeroase poteci și întreaga regiune este vizitată de foarte mulți localnici.

Canalul Behela are un curs permanent de apă, chiar dacă cu debit variabil, astfel încât de-a lungul ei, în cea mai mare parte s-a instalat o vegetație caracteristică, acvatică.

9. Strada Cometei – Canal Behela

Acest perimetru de studiu este situat în continuarea perimetrului Pădurea Verde – Parc Zoo și are o suprafață de cca. 2,7ha. În fapt, Canalul Behela leagă Pădurea Verde de Canalul Bega, și invers, asigurând conectivitatea pentru o serie de specii în tot acest teritoriu.

Suprafața perimetrului este ocupată de Canalul Behela în sine, încadrat compact de arbori și tufărișuri, care îl umbresc aproape complet, precum și de o grădinile localnicilor care au case pe strada Cometei.

Amenințările față de acest perimetru pot fi constituite de aplicarea de către localnici a îngrășămintelor sau pesticidelor în grădini, cu efect asupra amfibienilor în special, tăierea arborilor și arbuștilor care mărginesc canalul, reducerea volumului apei, respectiv secarea canalului.

10. Perdeaua forestieră de protecție a Timișoarei

Este situată în partea de nord a Municipiului Timișoara și are o suprafață de cca. 19,75ha. Se prezintă sub forma unei fâșii cu o lățime maximă de cca. 80m și o lățime minimă de cca. 20m. Lățimea perdelei forestiere scade de la vest spre est. Se întinde de la căile ferate, zona Ronaț Triaj, până la Calea Aradului, traversând și Calea Torontalului, respectiv șoseaua către Sânnicolaul Mare.

Perdeaua forestieră de protecție, așa cum se prezintă în momentul de față, este o plantație de variate specii arboricole și arbustive, majoritatea exotice.

Este importantă prezența unui canal (colector, de desecare), care transportă apă cu caracter temporar, pe un segment păstrând apă o perioadă mai lungă din an (către Calea Aradului). Prezența apei face posibilă prezența unor specii cu cerințe mai ridicate pentru factorul hidric.

Potențialele amenințări pentru perdeaua forestieră le constituie lipsa închegării arboretului și posibilitatea ca acesta să dispară în timp dacă nu se asigură condiții de dezvoltare arborilor plantați, pășunatul excesiv cu animale din preajma perdelei forestiere, ruperea arborilor de către nomazii care și-au ridicat un adăpost pe perimetrul perdelei, dispariția completă a apei din canal, ceea ce ar duce la pierderea speciilor higrofile.

11. Cimitirul Evreiesc – Cimitirul Săracilor

Perimetrul Cimitirului Evreiesc – Cimitirului Săracilor este oarecum atipic în ansamblul celorlalte suprafețe studiate, deoarece are atât caractere avantajoase cât și caractere păguboase pentru biodiversitate. Are o suprafață de cca. 9,15ha și este situat în partea de nord a orașului.

Unul din caracterele păgubitoare la adresa biodiversității este reprezentat de împrejmuirea continuă, cu zid, pe trei din cele patru laturi ale sale. Aspectele pozitive sunt reprezentate de accesul limitat al localnicilor, ceea ce asigură liniștea viețuitoarelor. De asemenea, faptul că vegetația nu este întreținută pe mare parte din perimetru, asigură condiții prielnice multor specii.

Deși este un habitat antropizat, cu multe suprafețe construite (mormintele din ciment și piatră), el poate fi asimilat cu un habitat de stâncării cu vegetație ierboasă și tufărișuri. Sunt prezenți și câțiva arbori. În zona nefolosită a cimitirului se regăsește o vegetație de tufărișuri dese.

12. Observatorul Astronomic

Este un spațiu încadrat într-o zonă rezidențială, în partea central-sudică a orașului Timișoara, cu o suprafață de cca. 1,5 ha.

Spațiul este împrejmuit cu un gard și este puțin accesat din exterior de către localnici. Suprafața este ocupată de un arboret constituit din specii variate, cu o vârstă destul de mare. Doar o suprafață foarte mică este ocupată de o pajiște. Coronamentul arborilor acoperă în procent de aproape 100% suprafața spațiului verde, cu excepția pajiștii și a unui mic luminiș.

13. Calea ferată CFR

Calea ferată CFR, între străzile Calea Circumvalațiunii și Enric Baader, are o suprafață de circa 10 ha. Delimitează centrul vechi al orașului la nord, așa cum Canalul Bega îl delimitează la sud.

Coama terasamentului a fost în cursul acestui an reabilitată, astfel încât nu prezintă vegetație. Excepție face, până la momentul realizării observațiilor, segmentul dinspre Gara de Nord, încă acoperit cu o vegetație ierboasă, sub formă de pajiște. Taluzurile terasamentului sunt în cea mai mare parte ocupate de o vegetație luxuriantă, constituită din arbori, arbuști și plante volubile. Stratul ierbos e slab reprezentat.

Zona ar putea fi interesantă pentru conservarea biodiversității, cu condiția satisfacerii a trei cerințe: eliminarea oamenilor străzii care au împânzit toată zona și și-au construit adăposturi, aducând cu ei foarte multe gunoaie și realizând o rețea bogată de cărări; asigurarea conectivității zonei cu alte regiuni în care se regăsesc populații ale speciilor de herpetofaună; asigurarea unor resurse de apă.

14. Complex blocuri str. Gheorghe Lazăr

Complexul de blocuri adiacent străzii Gh. Lazăr, reprezintă un spațiu deosebit, cu o vegetație arboricolă bogată, ce realizează un coronament aproape compact pe toată suprafața. Suprafața de 5,4 ha este acoperită de arbori, cu subarboret și o vegetație ierboasă joasă, pe alocuri slab reprezentată.

Factorul limitativ cel mai important din această zonă este reprezentat de lipsa resurselor de apă. De asemenea slaba conectivitate la alte regiuni în care să fie prezente specii de herpetofaună. Un factor interesant îl reprezintă prezența unui număr mare de pisici, care ar putea influența cel puțin populația de reptile, pe care le pot vâna.

15. Complex Rezidențial Dâmbovița

Complexul rezidențial ales în zona bulevardului Dâmbovița este diferit de cel din strada Gh. Lazăr, cuprinzând în general zone de case, și un număr mai mic de blocuri. Are o suprafață de cca. 17,7 ha, și este situat în zona de sud-vest a orașului. Zona delimitată este mărginită de o serie de bulevarde largi și aglomerate, ceea ce limitează accesul speciilor în acest perimetru.

Majoritatea caselor dețin suprafețe de teren, amenajate fie pentru agrement, fie pentru grădinarit. Spațiile cu blocuri sunt în general înconjurate de spații verzi relativ largi.

Principalele amenințări la adresa calității habitatelor sunt: lipsa conectivității, surse reduse de apă, utilizarea terenurilor pentru agrement (plantarea de gazon în curți), utilizarea de îngrășăminte și pesticide în grădini.

În perimetrele studiate au fost identificate specii aparținând următoarelor grupe taxonomice:

1. **Plante:** Studiul nostru a condus la identificarea a 452 specii de cormofite, dintre care 289 specii erbacee și 163 specii lemnoase (arbori, arbuști, liane). Din perspectivă floristică și a vegetației, Timișoara prezintă diversitate floristică specifică relativ ridicată, cu numeroase elemente alogene, alături de care (în zonele periferice, mai ales) persistă multe specii și fitocenoză caracteristice zonei de silvostepă.
Printre reprezentanții amintim: *Anchusa officinalis* – limba bouului, *Artemisia vulgaris* – pelinariță, *Bellis perennis* – bănuț, *Bidens tripartita* – dentiță, *Clematis integrifolia* – clocoței, *Cornus mas* - corn, *Cotinus coggygria* – scumpie, *Dipsacus laciniatus* – scaete, *Eupatorium cannabinum* – cânepă de pădure, *Fraxinus excelsior* – frasin, *Geranium robertianum* – năpraznic, *Humulus lupulus* – hamei, *Impatiens balsamina* – copăcei, *Taxus baccata* – tisă, *Typha latifolia* - papură lată, *Ulmus minor* – ulm de câmp, *Verbascum phlomoides* - lumânărică, *Vitis vinifera* - viță de vie,
2. **Nevertebrate:** Au fost identificate 148 specii de nevertebrate terestre și acvatice, aparținând unui număr de 100 de genuri și peste 45 de familii.
Printre reprezentanții amintim: *Theridion cinereum* Thorell 1875, specie găsită în cadrul prezentului studiu pentru prima dată în fauna României *Araneus diadematus*, *Achaeranea lunata*, *Synema globosum*, *Philodromus collinus*, *Oryctes nasicornis* – nasicorn, *Melolontha melolontha* - cărăbușul de mai, *Cetonia aurata* – ileana, *Coccinella septempunctata* – buburuza, *Vespula germanica* – viespea, *Vespa crabro* – bărzăune, *Mantis religiosa* – călugăriță, *Gerris lacustris*, *Hydrometra stagnorum*, *Gammarus pulex*, *Anodonta cygnea*.
3. **Ihtiofaună (pești):** Au fost evaluate speciile de pești în două perimetre diferite, respectiv Canalul Bega și Balta Lacului. În Canalul Bega au fost identificate 23 de specii de pești, iar în Balta Lacului au fost identificate 10 specii de pești.

Printre reprezentanți i amintim: *Esox lucius* - Ș tiuca, *Aspius aspius* – avatul, *Barbus barbus* – mreana, *Carassius gibelio* – carasul, *Pseudorasbora parva* - murgoiul bălțat, *Leuciscus cephalus* – cleanul, *Scardinius erythrophthalmus* – roșioara, *Tinca tinca* – linul, *Sabanejewia bulgarica* – dunărița, *Silurus glanis* – somnul.

4. **Amfibieni:** Au fost identificate 9 specii de amfibieni, aparținând la 5 genuri diferite, dintre care 8 specii de anure (broaște fără coadă, batracieni) și 1 specie de urodele (broaște cu coadă, salamandre).

Printre reprezentanți i amintim: *Rana ridibunda* (*Pelophylax ridibundus*) - broasca mare de lac, *Rana esculenta* (*Pelophylax esculentus*) - broasca mică de lac, *Rana temporaria* - broasca roșie de munte, *Rana dalmatina* - broasca roșie de pădure, *Bufo bufo* - broasca râioasă brună, *Bufo viridis* - broasca râioasă verde, *Pelobates fuscus* - broasca de pământ, *Hyla arborea* – brotăcelul, *Triturus cristatus* - tritonul crestat,

5. **Reptile:** Au fost identificate 7 specii de reptile, aparținând la 5 genuri diferite, dintre care 3 saurieni (soparle), 3 ofidieni (serpi) și 1 chelonian (broască și estoasă).

Printre reprezentanți i amintim: *Lacerta agilis* - șopârla de câmp, *Lacerta viridis* – gușterul, *Anguis fragilis* - șarpele de sticlă, *Natrix natrix* - șarpele de casă, *Natrix tessellata* - șarpele de apă, *Coronella austriaca* - șarpele de alun, *Emys orbicularis* - broasca țestoasă de lac.

6. **Păsări:** Pe teritoriul Municipiului Timișoara au fost identificate 105 specii de păsări, aparținând la 36 de familii diferite.

Printre reprezentanți i amintim: *Accipiter gentilis* – uliul porumbar, *Falco tinnunculus* - vânturelul roșu, *Asio flammeus* – ciuf de câmp, *Ciconia ciconia* – barza albă, *Cuculus canorus* – cucul, *Bucephala clangula* – rață a sunătoare, *Upupa epops* – pupăza, *Dendrocopos medius* – ciocănitoarea de stejar, *Hirundo rustica* – rândunica, *Lanius excubitor* – sfrâncioc mare, *Turdus merula* – mierla, *Fringilla coelebs* – cinteza.

7. **Mamifere:** Au fost identificate 12 specii de micromamifere, din care 6 specii de insectivore și 6 specii de rozătoare: *Talpa europaea* – cârțiț a, *Sorex araneus* – chiț canul comun sau cârticioara, *Sorex minutes* – chiț canul pitic, *Crocidura leucodon* – chiț canul de câmp, cârticioara, *Crocidura suaveolens* – chiț canul de grădină, *Microtus arvalis* – ș oarecele de camp, *Apodemus agrarius* – ș oarecele vârgat de camp, *Apodemus flavicollis* – ș oarecele cu gât galben, *Mus musculus* - ș oarecele de casă, *Mus spicilegus* – ș oarecele de miș ună, *Rattus norvegicus* – ș obolan cenuș iu. Au fost de asemenea identificate 17 specii de chiroptere, dintre care amintim: *Eptesicus nilssonii* – liliacul nordic, *Hypsugo savii* – liliacul lui Savi, *Myotis alcaethoe*, *Miniopterus schreibersii* - liliacul cu aripi lungi, *Myotis myotis* - Liliacul mare cu urechi de ș oarece.

Pentru fiecare perimetru studiat și pentru fiecare grup taxonomic identificat au fost propuse măsuri de management, respectiv măsuri pentru asigurarea unui statut de conservare favorabil a acestora în interiorul perimetrelor și pe întregul teritoriu al Municipiului Timișoara.

Dintre măsurile de management propuse amintim:

1. Măsuri cu caracter general

- Perspectiva generală în abordarea conservării biodiversității în Timișoara trebuie să fie aceea valabilă în cazul conservării biodiversității în mediul (semi)natural: abordarea la nivel de peisaj, prin considerarea conectivității (arii-cheie legate prin coridoare ecologice). Din acest punct de vedere, toate parcurile, și ecosistemele periurbane seminaturale trebuie menținute.

- Dat fiind că prezentul studiu a fost efectuat pe baza unei eșantionări și nu prin studiu extensiv al întregii zone metropolitane, completarea / extinderea lui este necesară și va aduce informații utile, cu precădere în identificarea coridoarelor ecologice cele mai adecvate.

- Direcționarea eforturilor de conservare înspre acele zone cu mare valoare ecologică: Pădurea Verde, toate parcurile orașului cu arbori de talie medie și mare (chiar dacă acestea nu adăpostesc

specii din listele roșii, rolul lor de habitat pentru numeroase specii de păsări, nevertebrate etc. este fundamental), canalul Behela.

2. Măsuri privind conservarea biodiversității în perimetrele studiate:

- reglementarea cositului pe toată suprafața parcurilor, mai ales în zonele înierbate și a celor cu tufărișuri, sau cel puțin pe anumite suprafețe;
- asigurarea unor spații cu exces de umiditate și chiar realizarea unor bazine acvatice sau bălți, care să poată fi populate de specii higrofile;
- reglementarea sau chiar eliminarea folosirii insecticidelor, rodenticidelor etc. pe suprafața parcurilor, pentru a împiedica otrăvirea amfibienilor, reptilelor și păsărilor.
- asigurarea unor măsuri de management similare și în spațiile verzi adiacente parcurilor, astfel încât să se asigure conectivitatea cu populațiile învecinate.
- este imperioasă transformarea *de facto* a Parcului Botanic în grădină botanică, Timiș oara fiind un oraș mare în care funcț ia recreativ-educativă a unei astfel de instituț ii ar fi benefică.
- constituirea unui Consiliu Ș tiinț ific al Grădinii Botanice, prin cooptarea specialiș tilor din Oraș (biologi, horticultori, peisagiș ti etc.).
- îndepărtarea coloniilor de ciori și porumbei care populează coronamentul arborilor.
- realizarea unor pasaje subterane sub drumuri (tuburi sau șanțuri acoperite de grilaje), care să poată fi străbătute de animalele mici.
- păstrarea unor spații mici cu vegetație înaltă, cvasi-naturală, care să fie cosită eventual doar la intrarea în sezonul hiemal.
- înlocuirea stabilizării malurilor, cel puțin pe anumite segmente, cu dale în formă de grilă, care permit creșterea vegetației ripariene.
- reglementarea pescuitului.
- controlul deversărilor de ape uzate și a altor tipuri de poluanți.
- împiedicarea scurgerii apei de pe șoselele învecinate în cursul de apă.
- interzicerea dragării sau dragarea la intervale de timp îndepărtate, de cel puțin 5 ani.
- păstrarea vegetației ripariene și chiar înlocuirea stabilizării malurilor, cel puțin pe anumite segmente, cu dale în formă de grilă, care permit creșterea vegetației ripariene.
- igienizarea bălților.
- soluționarea problemei scăderii nivelului apei din bălțile Timișoarei.
- curățirea luciului apei de plantele acvatice.
- reducerea numărului de pisici și câini din oraș.
- înființ area unui Centru de Primire Ș i Tratare a Păsărilor, care să deț ină mijlocele ș i personalul calificat pentru activitatea de recuperare a păsărilor rănite găsite de localnici, Ș i nu doar a păsărilor ci Ș i a altor specii de animale vertebrate.
- limitarea distribuției speciilor de plante alergene ș i invazive.

Ca urmare a studiilor efectuate, se propune realizarea unor coridoare ecologice, care să permită accesul speciilor ș i astfel îmbunătăț irea statutului biodiversităț ii în Municipiul Timiș oara. S-au definit două categorii de coridoare, principale ș i secundare: în cele principale măsurile de protecț ie a speciilor pot fi mai stricte, limitative pentru activitatea umană, cele secundare vor fi mai permissive, bazându-se în general pe aplicarea unor reglementări ș i conș tientizarea populaț iei.